

Maatschappelijke structuren (H002113)

Cursusomvang (nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)

Studiepunten 3.0

Studietijd 90 u

Aanbodsessies en werkvormen in academiejaar 2024-2025

A (semester 2)

Nederlands

Gent

hoorcollege

zelfstandig werk

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Fontaine, Johnny

PP09

Verantwoordelijk lesgever

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025

stptn

aanbodsessie

Bachelor of Science in de psychologie (afstudeerrichting bedrijfspsychologie en personeelsbeleid)

3

A

Bachelor of Science in de psychologie (afstudeerrichting klinische psychologie)

3

A

Bachelor of Science in de psychologie (afstudeerrichting onderwijs)

3

A

Bachelor of Science in de psychologie (afstudeerrichting theoretische en experimentele psychologie)

3

A

Bachelor of Science in de psychologie (gemeenschappelijk gedeelte)

3

A

Schakelprogramma tot Master of Arts in gender en diversiteit

3

A

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Actor-structuur dualisme, actor, systeem, structuur, structuratie, cultuur, institutionalisering, stratificatie, sociale verandering, socialisatie, autonomie, macht, interne conversatie, social self

Situering

Dit vak heeft een verbredend perspectief en heeft als centrale vraag: "Wat ziet een psycholo(o)g(e) meer indien hij/zij menselijk gedrag in haar bredere maatschappelijke context plaatst?". Deze cursus maakt gebruik van theoretische inzichten en kennis uit diverse maatschappijwetenschappen.

Inhoud

Gedrag van individuen en kleine groepen, zowel in de vorm van gedachten, emoties als handelingen, is het studieobject van de psychologie. Een centrale vraag die kan worden gesteld is of dit gedrag universeel is, of afhankelijk van de maatschappelijke structuren waarin ze plaatsvindt? Maatschappelijke structuren ontstaan wanneer relaties en gedragingen tussen individuen, groepen en instituties een betrekkelijk vast en duurzaam patroon krijgen. Ze kunnen sociaal, politiek, economisch of cultureel van aard zijn en situeren zich op het microniveau (bv. kerngezin), mesoniveau (bv. werkteams, buurt, gevangenis, school) en macroniveau (bv. gezondheidszorg, arbeidsmarkt, politiek stelsel). In deze cursus wordt nagegaan op welke manier en via welke mechanismen maatschappelijke structuren een invloed (kunnen) uitoefenen op het gedrag van individuen of kleine groepen. En omgekeerd, hoe individuen of kleine groepen door hun gedrag maatschappelijke structuren gaan produceren, reproduceren of eventueel veranderen. Het gaat hierbij zowel om alledaags gedrag, zoals eten, lachen of gaan werken, maar ook om meer uitzonderlijk gedrag zoals het stellen van een criminele daad, ontslag nemen, of zich bekeren tot een ander geloof. Inzicht in het zogenaamde actor-structuur dualisme laat niet alleen toe om de mate van universaliteit van individueel gedrag in te schatten, maar ook

om te bepalen of interventies beter gericht zijn op het individu, op structuren, of op beiden.

In dit opleidingsonderdeel wordt ingezoomd op de bouwstenen in het denken over de relatie actor-maatschappelijke structuur:

- Structuur-cultuur-institutionalisatie-socialisatie-cohesie-conflict-micro/meso/macro
- Actor-structuur dualisme
- De gelaagde samenleving (sociale stratificatie, genderstratificatie, sociale klassen, sociale status, sociale mobiliteit, macht)
- De sociale constructie van categorieën zoals "gender", "ethniciteit", "handicap" en "ouderdom"
- Structuren in beweging: maatschappelijke veranderingen en sociale mobiliteit

Er wordt eveneens ingezoomd op de relatie actor-maatschappelijke structuur in specifieke levensdomeinen:

- Superdiversiteit en de multiculturele samenleving
- Aan de onderkant van de samenleving: armoede en sociale uitsluiting
- Levensstijlen, lijfstyle en afwijkend gedrag
- Arbeid... in bedrijven... in arbeidsmarkten
- Sociale patronen in ziekte en dood
- "Fit in je hoofd"? over angsten, depressies en burnouts... en het gelukspilletje
- Ouder worden: onomkeerbaar en puur biologisch?
- Liefde en seksualiteit
- Voetbal of hockey? of ballet?
- Vrijtijdsbesteding en sociale (internet)netwerken
- Welvaartstaten, gezondheidszorg, arbeidsmarkt en sociale zekerheid

Begincompetenties

Eindcompetenties

- 1 Ontwikkeling van een wetenschappelijke basishouding en gevoeligheid voor multidisciplinariteit en diversiteit.
- 2 Inzicht hebben in de maatschappelijke invloed op menselijk gedrag. Inzicht hebben in de mechanismen die geordend samenleven mogelijk maken.
- 3 Inzicht verwerven in de interactie tussen de psychologie enerzijds en het maatschappelijk debat en maatschappelijke beleidsvraagstukken anderzijds.
- 4 Creativiteit tonen om bepaalde verbanden en nieuwe gezichtspunten te ontdekken.
- 5 Kritische reflectie over de maatschappelijke betekenis van de rol van psycholoog en van de maatschappelijke impact van interventies en assessments/diagnostiek.
- 6 Inzicht hebben in de centrale methodologische benaderingswijzen voor de studie van individuen in maatschappelijke structuren. Kennis hebben van het micro-meso-macro-niveau van denken.
- 7 Kennis/gebruik van de empirische cyclus.

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Hoorcollege, Zelfstandig werk

Studiemateriaal

Type: Handboek

Naam: Niemand is een eiland: Een inleiding in de sociologie

Richtprijs: € 45

Optioneel: nee

Taal : Nederlands

Auteur : Jan Vranken, Filip Bode, Sarah Van Leuvenhaege

ISBN : 978-9-46414-275-4

Oudst bruikbare editie : tweede editie

Online beschikbaar : Nee

Beschikbaar in de bibliotheek : Nee
Gebruik en levensduur binnen het opleidingsonderdeel : intensief

Type: Slides

Naam: Slides hoorcolleges
Richtprijs: Gratis of betaald door opleiding
Optioneel: nee
Beschikbaar op Ufora : Ja

Referenties

Basiswerken

- Archer, M. (2003), *Structure, Agency and the Internal Conversation*, Cambridge University Press: Cambridge.
- Berger, P.L & T. Luckmann (1966), *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge*, Anchor Books: Garden City, NY.
- Giddens, Anthony (2009) *Sociology (Sixth Edition)*. Cambridge : Polity.

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

- Op afspraak

Evaluatiemomenten

periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie met meerkeuzevragen

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Niet van toepassing

Eindscoreberekening

De periodegebonden evaluatie telt mee voor 100 %